

Tájékoztató

Balázs János nevét ma már országsszerte ismerik, hiába húzódik magányba; képeiért magyarok és idegenek könyörögnek, hiába bütnék el velük aprócska házába. A pénz nem érdekli, a hírnévvel nem törődik, életformáján nem hajlandó változtatni. „Megfosztom a világot — a csodás és sugárzó — színes látomástól — a képeimben sűrített — fordított világtól” — írja **Füstölgek** című kötetében, mely saját kiadásában, a nyilvánosság szándékos kizárásával jelent meg, mindössze 500 példányban, a kitűnő ciganológus, Mészáros György gondozásában, utószavával. Hetvenhárom vers, „döcögő versfaragások”, mint az utószó mondja. De azért talán mégsem olyan döcögők. Lehet, fésületlenek; de ugyanannak a saját világának az ereje és egyszerűsége kap meg bennük, mint **Balázs János** festészetében. Erdemes ideznünk azt a pár mondatot, mellyel könyvét újtárra bocsátja: jellemképek is szép és vonzó. „Gondolataim — írja — döcögő édes gyermekiel festményeimnek. Ez vagyok. Azért vagyok ilyen, mert mélyből nézem az embereket és a világot, miután mindenki felfelé igyekszik. S ahogy egyre jobban eltávolodnak tőlem, úgy torzulnak el karjaik, lábaik, mozdulataik. Nem vagyok naiv festő, csak homorú tükröt kaptam örökül.” — Apja híres cigányprímás volt. Ő maga csak két elemi végzet, a többi úgy pótolta, szorgalommal, gondoskodással. Mély ember és igazi művész.

Annak idején a Vigiliában és a Helikon világirodalmi folyóiratban (1966. 3–4. szám) jelentek meg terjedelmesebb tanulmányok a „zen”-ről, amelyet azért is érdemes volt alaposabban megismerni, mert nagy hatással van a nyugati ifjúság gondolkodásmódjára, és ihletése áttételesen a világirodalom több jelentős alkotásában is felbukkan. A **Méreg** ez évi 2. számának egyik legizgalmasabb írása a zen-ről szóló viták ismertetése. A keleti elmélkedés iránt való érdeklődés egyre növekszik, írja a cikk szerzője, aki hosszú évtizedekig tanulmányozta a témát, és jelenleg Európában buzgó apostola a keleti spiritualitásnak. A hagyományos misztika-felfogás szerint az igazi elmélyedés és elmélkedés az értelem és akarat teljes koncentrációjának eredménye. Van azonban a lelki jelenségeknek egy lefelé mutató dimenziója is. „A lélek mélysége — írja — ahonnan minden lelki képesség származik”. Ezt az ázsiai vallások mindenkor elismerték. Európában azonban mindinkább elismerték. Miképp tehetjük ismét teljessé érzelmi életünket? Hogyan alakíthatunk ki magunkban a tárgyias meditációval szemben vagy inkább amellét egy másik, mélyebb elmélkedő modellt: ezt vizsgálja az izgalmas írás, melyhez több megfontolást igénylő tanulmány csatlakozik a buddhizmus és a misztika témaköréből. (Hadd emeljük ki H. Dumoulin „Mit adhat nekünk a buddhizmus?” című tanulmányát.)

Was Menschsein kostet? — ezzel a címmel jelent meg 1971-ben **Corona Bamberg** nagyon érdekes műve, melyet most magyar fordításban (**Az emberség ára**, Prugg Verlag, Eisenstadt 1974) is kiadtak. Azt taglalja, hogy a végső dolgok iránt érdeklődő ember hogyan illeszkedhet be a földi dolgok közé úgy, hogy a túlvilág iránt érzett fogékonyságát megőrizze teljes értékű közreműködője legyen az evlági életnek is. (A magyar fordítás Sántha Máté műve.) „Kiadványunk célja — olvassuk az OMC Wien **Kiskommentárok az Újszövetséghez** cí-

mű újdonságának bevezetésében —: rövid, közérthetően fogalmazott, könnyen kezelhető, kiegyensúlyozottan modern geszteszközt adni kézbe az újszövetségi szentírás olvasásához és tanulmányozásához.” Slack, Moulton, Avery és Thomson könyve valóban ilyen olvasmány. Különösen érdekes K. Slack „Máté Jézus-képe” című kommentárja.

Kardos G. Györgynek eddig két regénye jelent meg, de ezzel a kettővel (Avraham Bogatir hét napja; Hová tűntek a katonák?) egyszerűen a mai magyar prózairodalom élvonalába került. A **Történet vége** címmel most harmadik regényének első részét közli az **Új Írás** júniusi száma. Az új regény is Palesztina területén játszódik, s emberi csrcokat, viszonylatokat ábrázol szuggesztív erővel, az ítékezés szándéka nélkül.

A **Kortársban** ezúttal Csorba Győző „Írószobájába” kalauzol Simon István. Csorba 1939-ben jelentette meg első kötetét, s azóta is szigorú, öntörvényű világot alakít, melynek alapvető jellemzője erkölcsi következettsége és humanizmusa. A vele való beszélgetés — azért is érdekes, mert megtudhatjuk belőle, hogyan rendezi be az ember otthonát — azt a világot, azt a mikrokozmoszt, melyet hosszú ideig inkább a száműzetés helyének, a maga Tomijának érzett.

Sokáig a legkényesebb kérdések számított otthon is, az iskolában is a szexuális nevelés. Ugyanezen a helyen felhívtuk már olvasóink figyelmét Buda Béla **A szexualitás modern elmélete** című könyvére, mely meghozta a frontátörést itt is. A Látóhatár júniusi száma közli azt a vele folytatott beszélgetést, amelyet a Köznevelés egyik márciusi számában olvashattunk, s amely a szülőknek és lelki vezetőknek útmutatást, hasznos tanácsokat adhat.

A Gondolat Kiadó újdonságai közül érdeklődésre tarthat számot a klasszikus német filozófia kiemelkedő alakjának, **Immanuel Kant**nak vallásfilozófikus-antropologikus műve, A vallás a pusztáé és határain belül. Valláskritikája és morális tanítása sok vitatható részlete ellenére is elgondolkodtató és helyenként aktualitást nyerő olvasmány. Az NDK-beli szerző, **Gerd Powlitz** munkája. Az objektív rendszerek fejlődésének dialektikája a dialektika több fontos kategóriáját elemzi, sajátos összefüggéseket tár föl a fejlődés törvényeinek működésében és a rendszerelmélet struktúrájában. **Mihail Bulgakov** magyarul először napvilágot látott regényes esszéje, a Molière úr élete megrendítő erejű alkotás a nagy drámaíró soráról. XIV. Lajos udvaráról, és a korról, amely alig érte meg őt. **Horváth Zoltán** második kiadásban jelentette meg a Magyar századforduló c. könyvét, mely a második reformnemzedék (1896–1914) történetét dolgozza fel. A szerző bőségesen foglalkozik a századveg-századeői katolikus vezéralakjával is, az egyház közéleti tevékenységével. Hiteles képet ad arról az időszakról, ugyanakkor azonban nem egy részletet megkérdőjelezni. Különösen amit Prohászka Ottokár szerepéről mond — a legújabb kutatások és összegezesek ismeretében — tűnik elhibáztatnának, legyszerűsítettnek, és túlzottan somnásnak.

A Szépművészeti Múzeumban, az újonnan helyreállított Pergamon-csarnokban, mely évtizedek óta nem volt látogatható, a nagyszerű **Maulbertsch** és **kora** kiállítás fogadta a közönséget. A 400 műtárgyat magába foglaló jubileumi tárlat, melyet Garas Klára főigazgató akadémikus rendezett, Maulbertsch születésének 250. évfordulója alkalmából nyílt meg.